

ČČK | Folke Bernadotte: hrabě, humanista, diplomat a zachránce tisíců vězňů koncentračních táborů

8. leden 2025

Druhého ledna by oslavil 130. narozeniny hrabě Folke Bernadotte, významný představitel Švédského i Mezinárodního červeného kříže, především však muž, který dokázal zachránit desetitisíce lidí vězněných za 2. světové války v německých koncentračních táborech.

S obratným využitím neutrality, jednoho ze Základních principů Červeného kříže, i válečné neutrality Švédska, se Bernadottemu, jakožto viceprezidentovi Švédského červeného kříže, zdařilo něco, co většina jeho současníků pokládala za předem odsouzené k nezdaru.

Od léta 1944 se snažil přesvědčit vrcholné nacistické představitele včetně šéfa SS H. Himmlera či Heydrichova nástupce v čele hlavního bezpečnostního úřadu E. Kaltenbrunnera, aby z koncentračních táborů propustili politické vězně či dokonce Židy, pokud budou do konce války pobývat ve Švédsku.

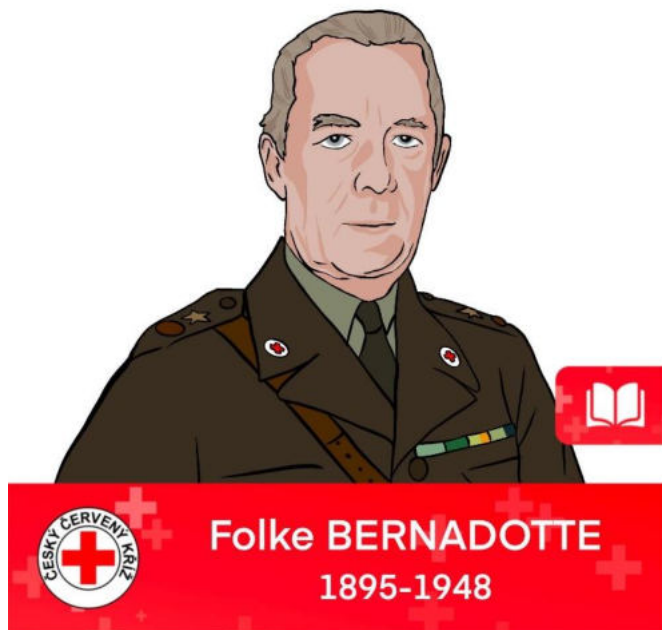
Podařilo se mu tak nakonec dosáhnout propuštění 25 tisíc vězňů včetně téměř 10 tisíc Židů. Většinu by jinak čekala smrt, neboť před postupujícími Spojenci Němci své koncentrační tábory „evakuovali“, tedy hnali tisíce vězňů v tzv. pochodech smrti, neboť si nepřáli, aby se svědci hrůz dostali do rukou Spojenců...

Záchranná akce Červeného kříže, známá jako „Bílé autobusy“ – neboť vězně odvážely bílé autobusy opatřené symboly Červeného kříže – probíhala na počátku roku 1945 a byla nejen nebezpečná, protože vrcholily boje světové války včetně neustálých spojeneckých náletů na Německo, ale také velice logisticky náročná.

Pro nás je zajímavé, že mezi zachráněnými bylo i 450 nedobrovolných obyvatel terezínského tábora (šlo o Židy především z Dánska), které 15. dubna 1945 z Terezína do bezpečí bílé autobusy převezly.

Folke Bernadotte se stal i předsedou Stálé komise Mezinárodního červeného kříže a tuto funkci zastával až do své smrti.

Jeho diplomatické schopnosti chtěla využít OSN při jednání mezi Izraelci a Palestinci, což se Bernadottemu stalo osudným. Je ironií osudu, že tento zachránce mnoha Židů byl v září 1948 zavražděn v Jeruzalémě izraelskými atentátníky.

Připravil: Marek Jukl